



## STUDIJŲ DALYKO (MODULIO) APRAŠAS

Dalyko (modulio) pavadinimas	Kodas
Miestų geografija	

Dėstytojas (-ai)	Padalinys (-iai)
Koordinuojantis: prof. dr. Dovilė Krupickaitė Kitas (-i): -	VU CHGF Geografijos ir kraštotvarkos katedra Adresas: M. K. Čiurlionio g. 21, LT-03101 Vilnius

Studijų pakopa	Dalyko (modulio) lygmuo	Dalyko (modulio) tipas
Pirmoji	–	Pasirenkamas / laisvai pasirenkamas

Igyvendinimo forma	Vykdyimo laikotarpis	Vykdyimo kalba (-os)
Auditorinė ir e. mokymosi	IV semestras	Lietuvių

Reikalavimai studijuojančiajam	
Išankstiniai reikalavimai: Nėra	Gretutiniai reikalavimai (jei yra): Nėra

Dalyko (modulio) apimtis kreditais	Visas studento darbo krūvis	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiško darbo valandos
5	134	48	86

Dalyko (modulio) tikslas: studijų programos ugdomos kompetencijos		
Miestų geografijos dalyko tikslas – išugdyti šias kompetencijas: a) miestų geografijos bendrųjų pagrindų žinias, b) gebėjimą atlikti geografinę miesto analizę, c) žodinio, vizualinio ir tekstinio atliktos analizės pristatymo įgūdžius, d) kritišką mąstymą ir vertinimą, e) gebėjimą diskutuoti.		
Dalyko (modulio) studijų rezultatai	Studijų metodai	Vertinimo metodai
[2023-2024] 3.1, 3.2, 3.4., 3.5 Išsivins miestų geografijos bendrųjų pagrindų žinias: pagrindines sąvokas, miestų analizės metodus, bendras miestų ir miestų sistemų Pasulyje ir Lietuvoje charakteristikas, juose vykstančius procesus ir dėsningumus, įgis teorinį pagrindą tolimesnėms visuomeninių procesų studijoms.	Probleminis dėstymas, vaizdinės (kartografinės, grafines) medžiagos analizė, grupės diskusija, literatūros analizė.	Egzaminas
[2023-2024] 1.2, 1.3. 2.1, 2.3, 2.6, 3.1 Gebės parengti ir žodžiu, vizualiai (skaidrių pranešimas) bei raštu pristatyti pasirinkto miesto / miestų sistemos geografinę analizę.	Tiriamieji metodai (informacijos paieška, kartografinės medžiagos, statistikos duomenų, literatūros šaltinių analizė), pranešimo rengimas ir pristatymas, informacijos ir analizės apibendrinimas bei pateikimas raštu.	Atsiskaitymas per pratybas ir rašto darbas (pasirinkto miesto / miestų sistemos geografinė analizė)

Temos	Kontaktinio darbo valandos	Savarankiškų studijų laikas ir užduotys
-------	----------------------------	---

	Paskaitos	Konsultacijos	Seminarai	Pratybos	Laboratoriniai darbai	Praktika	Visas kontaktinis darbas	Savarankiškas darbas	Užduotys
<b>Įvadas į dalyką.</b> Dalyko specifiška ir literatūra.	1			1			2	2	literatūros analizė, skaidrių pranešimas, diskusija, rašto darbo rengimas, papildymai pratybų tema
<b>1. MIESTŲ GEOGRAFIJOS SAMPRATA</b>	2			0			2	6	
<b>1.1. Miestų geografijos apibrėžimas.</b> Apibrėžimas, tyrimo objektas, tikslai ir uždaviniai. Dalyko struktūra. Vieta geografijos mokslo sistemoje. Ryšys su kitomis disciplinomis. Metodologijos ypatumai.	1						1	4	
<b>1.2. Miestų geografijos raida ir dabartinė būklė</b>	1			0			1	2	
<b>2. MIESTIŠKUMO FENOMENAS</b>	6			0			6	16	
<b>2.1. Miesto apibrėžimo problema.</b> Miesto apibrėžimas. Miesto kilmės teorijos. Geografiniai miestų sklaidos veiksniai. Lietuvos miestų kilmė.	3			0			3	8	
<b>2.2. Urbanizacija.</b> Urbanizacijos apibrėžimas. Miestiško samprata. Urbanizuotumo rodikliai. Urbanizacijos raidos dėsningumai. Urbanizacijos stadijų teorija. Suburbanizacija, dezurbanizacija, reurbanizacija. Urbanizacijos raida pasaulyje ir Lietuvoje.	3			0			3	8	
<b>3. MIESTŲ SISTEMOS</b>	10			6			16	20	
<b>3.1. Miestų sistemų formavimosi veiksniai ir dėsningumai.</b> Miestų sistemos apibrėžimas, jos elementai ir ryšiai tarp jų. Miestų sistemas formuojantys veiksniai. Christallerio centrinių vietų teorija ir jos reikšmė. Rangų-dydžių taisyklė. Miestų sistemų tipai. Miestų sistemų raidos modeliai. Regioniniai miestų sistemų skirtumai. Aktualios miestų sistemų raidos tendencijos.	4			2			6	8	
<b>3.2. Miestų tipologija ir klasifikacija.</b> Miestų tipologijos ir klasifikacijos ypatumai. Miestų pasiskirstymas pagal kiekybinius požymius. Megamiestas, pasaulinis miestas, globalus miestas. Miestų funkcijos ir funkcinė diferenciacija. Miesto didumo ir miesto funkcijų ryšys. Genetiniai ir kultūriniai-istoriniai miestų tipai. Miesto įvaizdis.	4			2			6	8	
<b>3.3. Lietuvos miestų sistema.</b> Lietuvos miestų sistemos raida. Dabartinės būklės ypatumai ir plėtros perspektyvos. Lietuvos miestų klasifikacijos ir tipologijos ypatumai.	2			2			4	4	
<b>4. MIESTO ERDVĖ</b>	13			10			23	28	
<b>4.1. Miesto erdvės diferenciacija.</b> Geografinės miesto analizės ypatumai. Miesto gamtinis pagrindas. Technogeniniai elementai mieste. Miesto sociumas. Fizinė miesto struktūra. Funkcinė miesto struktūra. Miestų erdvinės raidos veiksniai. Miesto erdvės raidos modeliai.	3			2			5	6	
<b>4.2. Funkcinių miesto teritorijų ypatumai.</b> Miesto centras, subcentrai, džentrifikacija. Gyvenamosios teritorijos, uždaros gyvenvietės. Pramoninės ir kitos komercinės teritorijos. Žaliosios ir rekreacinės teritorijos. Komunikacijų tinklas.	4			2			6	6	
<b>4.3. Miestų raida.</b> Pirmieji pasaulio šalių ir antikos (vergoviniai) miestai. Feodaliniai miestai.	2			2			4	6	

Pramoniniai miestai. Poindustriniai miestai. Lietuvos miestų erdvinės raidos ypatumai.								
<b>4.4. Regioniniai miestų tipai.</b> Miestų regioninės tipologijos ypatumai. Pagrindiniai miestų diferenciacijos dėsniniai. "Senjo pasaulio" miestai. "Naujojo" pasaulio miestai. "Socialistinis" miestas. Kolonijinis miestas.	2			2			4	6
<b>4.5. Lietuvos miestai.</b> Miestų erdvės diferenciacijos ypatumai. Funkcinė miestų erdvės diferenciacija. Žemėnaudos miestuose ypatumai. Aktualios miestų erdvės diferenciacijos tendencijos.	2			0			2	4
<b>5. Pasiruošimas egzaminui ir jo laikymas</b>							2	16
<b>Iš viso</b>	<b>32</b>			<b>16</b>			<b>48</b>	<b>86</b>

Vertinimo strategija	Svoris proc.	Atsiskaitymo laikas	Vertinimo kriterijai
Atsiskaitymas per pratybas ir rašto darbas	40	Skaidrių pranešimas sutartą dieną ir rašto darbas, pateikiamas per paskutinį užsiėmimą	<p>Vertinama 10 balų sistemoje atskirai už skaidrių pranešimą per pratybas ir rašto darbą, vedant galutinį pažymį dauginama atitinkamai iš svorio koeficientų 0,2 (20% atsiskaitymas per pratybas ir 20% rašto darbas). Per pratybas atitinkamu laiku studentas arba grupė pagal pateiktą sąrašą parengia ir pristato vieno didesnio pasaulio miesto / miestų sistemos geografinę analizę (skaidrių pranešimas), vėliau pagal šią medžiagą parengia rašto darbą (geografinę miesto / miestų sistemos analizę). Skaidrių pranešimo vertinami šie aspektai:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizės išsamumas ir problematikos suvoktumai (iki 3 balų),</li> <li>– medžiagos pateikimo nuoseklumas ir vizualinis raiškumas (iki 3 balų),</li> <li>– argumentuota autoriaus nuomonė (iki 2 balų),</li> <li>– žodinio pristatymo kalbinis raiškumas (iki 2 balų).</li> </ul> <p>Rašto darbo vertinama:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>– analizės išsamumas, problematikos suvoktumai (iki 4 balų),</li> <li>– medžiagos pateikimo nuoseklumas ir loginė struktūra (iki 4 balų),</li> <li>– medžiagos pateikimo grafinis raiškumas (iki 2 balų).</li> </ul> <p><b>Rašto darbai, neatitinkantys galiojančių ChGF bei Geografijos ir kraštotvarkos katedroje patvirtintų reikalavimų rašto darbams nevertinami.</b></p> <p><b>Dalyvavus mažiau nei 50 proc. pratybų ir/arba neatsiskaičius už pratybas, neleidžiama laikyti egzamino.</b></p>
Egzaminas	60	Du koliokviumai semestro metu: vienas po 1-3 ir vienas po 4 šio dalyko paskaitų teminių dalių.	<p>Vertinama 10 balų sistemoje, vedant vidurkį iš keturių vertinimų už kiekvieną atsakymą į klausimus per du koliokviumus, pažymį dauginant iš svorio koeficiento 0,6 (60%). Kiekviename koliokviuje studentas raštu atsako į du lygiaverčius atvirus klausimus. Atsakymai į kiekvieną klausimą vertinami atskirai 10 balų sistemoje.</p> <p>Ypatingomis aplinkybėmis laikant nuotolinį egzaminą rašomas esė duota tema.</p> <p>Vertinimo kriterijai:</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>9-10 – puikios arba labai geros žinios ir gebėjimai; sugebama vertinti;</li> <li>8 – geros žinios ir gebėjimai, gali būti nesminių klaidų, sugebama apibendrinti;</li> <li>7 – vidutinės žinios ir gebėjimai, yra klaidų, sugebama analizuoti;</li> <li>6 – žinios ir gebėjimai nesiekia vidutinių, yra esminių klaidų; sugebama taikyti žinias;</li> <li>5 – žinios ir gebėjimai dar tenkina minimalius reikalavimus, daug klaidų; sugebama suprasti.</li> <li>4 – žiniose ir gebėjimuose yra daug esminių klaidų; žinios atsitiktinio pobūdžio;</li> <li>1-3 – netenkinami minimalūs reikalavimai;</li> <li>0 – neparodytos nei žinios, nei gebėjimai.</li> </ul>

<b>Autorius</b>	<b>Leidimo</b>	<b>Pavadinimas</b>	<b>Periodinio</b>	<b>Leidimo vieta ir leidykla</b>
-----------------	----------------	--------------------	-------------------	----------------------------------

	metai		leidinio Nr. ar leidinio tomas	ar internetinė nuoroda
<b>Privalomoji literatūra*</b>				
Jonas, A. E. G., McCann, E., Thomas, M.	2015	Urban Geography: A Critical Introduction		Malden, Oxford, Chichester: Wiley-Blackwell
Knox, P. L., McCarthy, L. M.	2005	Urbanization: An Introduction to Urban Geography		Upper Saddle River: Pearsons Education
LeGates, R. T., Stout, F. (ed.)	2003	The City Reader		London, New York: Routledge
McNeill, D.	2017	Global cities and urban theory.		SAGE
Pacione M.	2009	Urban geography: a global perspective		London, New York: Routledge
* Kurso programą atitinkančių vadovėlių nėra, todėl visa literatūra laikytina pagalbine, čia pateikti labiausiai rekomenduotini darbai				
<b>Papildoma literatūra</b>				
Bridge, G., Wattson, S.	2002	A Companion to the City		London: Blackwell
Ciegis, R., Pareigis, R.	2010	Darnųjų miestų ekonomika		Vilnius: Vilniaus universiteto leidykla
Gottdiener, M. , Budd, L.	2005	Key concepts in urban studies		London: SAGE Publications
Knox, P., Pinch, S.	2006	Urban Social Geography: an introduction		Harlow: Pearson/Prentice Hall
Paddison, R. (ed.)	2001	Handbook of Urban Studies		London-Thousand Oaks-New Delhi: SAGE Publications.
Šešelgis, K.	1996	Lietuvos urbanistikos istorijos bruožai (nuo seniausių laikų iki 1918 m.)		Vilnius: Mokslo ir enciklopedijų leidykla
Vanagas, J.	2003	Miesto teorija		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Vanagas, J.	2008	Urbanistikos pagrindai		Vilnius: Vilniaus dailės akademijos leidykla
Vanagas, J.	2012	Nuo urvinio būsto iki šiuolaikinio megalopolio		Vilnius: VGTU leidyklaTechnika